

**HELSINGIN KAUPUNGIN
PÄIVÄKOTI KANTELEEN
VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA
2010**

Sisällysluettelo

1. Johdanto
2. Päiväkodin esittely
3. Toiminta-ajatus
4. Toimintaa ohjaavat arvot
5. Päiväkodin kasvuympäristö
6. Kasvatuskumppanuus
7. Lapselle ominainen tapa oppia ja toimia
8. Monikulttuurinen varhaiskasvatus
9. Sisällölliset orientaatiot
 - 9.1 Matemaattinen orientaatio
 - 9.2 Luonnontieteellinen orientaatio
 - 9.3 Historiallis-yhteiskunnallinen orientaatio
 - 9.4 Esteettinen orientaatio
 - 9.5 Eettinen orientaatio
 - 9.6 Uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio
10. Varhainen tuki
11. Esiopetuksen oppilashuolto
12. Lapsen kasvun ja kehityksen seuranta sekä työn arviointi ja kehittäminen

1. Johdanto

Päiväkotimme varhaiskasvatus on tavoitteellista ja suunnitelmallista hoitoa, kasvatusta ja opetusta. Varhaiskasvatuksen perustehtävä on turvata lasten hyvän kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytykset. Toimimme yhteistyössä perheiden kanssa lapsen parhaaksi kasvatuskumppanuuden hengessä.

Päiväkoti Kanteleen varhaiskasvatussuunnitelma perustuu valtakunnalliseen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (2005) sekä Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan (2007). Esiopetuksessa noudatetaan Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelmaa (2005). Varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohtana on sen soveltavuus eri-ikäisille lapsille niin, että lapsen koko varhaiskasvatus muodostaa kasvatuksellisesti eheän ja lapsen kehitysvaiheita ja yksilöllisyyttä mukailevan kokonaisuuden. Esiopetuksen yhteistyö alkuopetuksen kanssa luo joustavan ja turvallisen siirtymisen kouluun.

Ryhdyimme työstämään varhaiskasvatussuunnitelmaamme Kanteleen peruskorjauksen valmistumisen jälkeen vuonna 2008. Lähes kaksi vuotta kestäneen remontin aikana osa henkilökunnasta oli vaihtunut ja olimme tilanteessa, jossa melkein puolet henkilökunnasta sekä esimies olivat uusia. Syksyllä 2007 tapahtui myös Helsingin päivähoidossa johtamisorganisaation muutos, jonka johdosta päiväkotimme Kannel muodosti yhdessä päiväkotimme Timotein kanssa oman päivähoitoyksikön. Prosessin alussa tutustuimme Kanteleeseen aikaisemmin tehtyyn opetussuunnitelmaan sekä päiväkotimme Timotein juuri valmistuneeseen varhaiskasvatussuunnitelmaan ja hyödynsimme niitä omassa suunnitelmassamme. Suunnitelman tekeminen on ollut meille kaikille yhteinen prosessi, jonka kautta olemme oppineet yhdessä pohtimaan, arvioimaan ja suunnittelemaan toimintaamme päiväkodissamme.

Haluamme kiittää Kanteleen lapsia ja heidän vanhempiaan sekä muita meille palautetta ja korjausehdotuksia antaneita henkilöitä. Toivomme, että Kanteleen varhaiskasvatussuunnitelmasta tulee meille tärkeä päivittäinen työväline, joka ohjaa toimintaamme ja jota säännöllisesti vuosittain arvioidaan ja päivitetään.

2. Päiväkodin esittely

Helsingin kaupungin omistama päiväkotimme Kannel perustettiin vuonna 1978 ja se peruskorjattiin täydellisesti vuosina 2006- 2007. Päiväkotimme sijaitsee Kannelmäen juna-aseman läheisyydessä, puistoalueen ja kerrostalojen katveessa.

Päiväkodissa on hoitopaikkoja 0-5-vuotiaille lapsille. Esiopetusikäisten 6-vuotiaiden toiminta on omana ryhmänään esiopetuksen toiminta- aikana. Lapsiryhmien nimet ovat Kulkuset, Piikkopaijat, esiopetusryhmä Tähtikäät ja iltaryhmä Iltavirkut, joka on auki klo 22.00 asti.

Lisäksi päiväkodissamme sijaitsee ryhmäperhepäiväkoti Menninkäinen, perhepäivähoidon varakoti Peukut sekä Kannelmäen alueen perhepäivähoidon ohjaajan toimisto.

Päiväkodissamme on vakinaisesti hoito- ja kasvatushenkilöstöä, yksi kokopäiväinen ja yksi osapäiväinen päiväkotiapulainen sekä päiväkodinjohtaja. Ruokapalvelusta vastaa Helsingin kaupungin omistama liikelaitos Palmia.

Käyntiosoite:
Päiväkoti Kannel
Kannelpolku 5, 00420 Helsinki

Postiosoite:
PL 42812, 00099 Helsingin kaupunki

Sähköposti pk.kannel@hel.fi

Puhelinnumerot:
päiväkodinjohtaja 310 41578
henkilökunta 310 41601
keittiö 040-1538340

3. Toiminta-ajatus

Haluamme, että kaikki Kanteleen lapset tuntevat olevansa hyväksytyjä, pidettyjä ja turvassa. Kanteleessa on tekemisen riemua ja mukavaa yhdessäoloa. Vanhempien kanssa pyrimme toimimaan siten, että jokainen päiväkotiki Kanteleen vanhempi kokee olevansa arvostettu, meille tärkeä, oman lapsensa paras asiantuntija.

4. Toimintaa ohjaavat arvot

Päiväkotimme toimintaa ohjaavat arvot - *turvallisuus, yhteisöllisyys ja ilo* – ovat kiteytyneet kehittämispäivillä, tiimeittäin ja vanhempainilloissa käydyissä keskusteluissa.

Kanteleeseen halutaan luodaan lapsille sellainen kasvu ympäristö, jossa lapsi saa kasvaa myönteisessä ilmapiirissä, ja jossa on turvallista olla. Turvallisuus muodostuu tutusta ympäristöstä, säännöllisistä arkirutiineista, tutuista aikuisista ja kavereista sekä siitä, että voi luottaa hoitajiin eikä tarvitse pelätä kiusaamista. Turvallisessa ympäristössä on selkeät yhdessä lasten kanssa sovitut pelisäännöt.

Yhdessä toimiessa lapset oppivat sosiaalisia taitoja, "yhteen hiileen puhaltamista", noudattamaan ohjeita ja yhteisiä pelisääntöjä. Tärkeää on myös ymmärtää eri kulttuurien tapoja.

Iloiset hetket ja onnistumisen kokemukset kannattelevat lasta elämän läpi. Iloa tuottavat ystävät, kivat leikit ja uuden oppiminen. Lasten haastatteluissa leikki nousee tärkeään asemaan.

Mikä on kivointa päiväkodissa?

"Ulkona leikkiminen."

"Leikkiminen."

"Hmm, hmm, mä leikin."

"Kivointa on autot."

"Leikkiminen vauvoilla."

"Sinitarra. Sillä voi laittaa kukkia ikkunaan."

"Leikkii kummitusta. Tykkään myös lukea, pukee nukkeja ja tehdä palapelejä."

"Piirtäminen."

"Lelupäivä."

"Linnaleikki."

"Maalata on hauskaa."

Mikä on tylsintä päiväkodissa?

"Haalarit." (kurahaalarit)

"Kun syyään, en tykkää syödä."

"Tylsintä on et pitää vaan nukkua."

"Kurahousujen pukeminen."

"Unessa voi nähdä rosvoja, että ne ottaa semmoksii."

"Päivälepo."

"Ei oo mitään."

"Lelut on tyhmempiä kotona."

5. Päiväkodin kasvuympäristö

Tehtävänäemme on luoda edellytykset lasten keskinäisille lämpimille kaveruussuhteille ja myönteiselle ilmapiirille. Aikuisten väliset hyvät suhteet luovat positiivisen ilmapiirin.

Kielellä ja vuorovaikutuksella on keskeinen merkitys lapsen arjessa. Aikuiset ohjaavat ja kannustavat lasta monipuoliseen kielelliseen ilmaisuun sekä vuorovaikutukseen toisten lasten ja aikuisten kanssa. Vuorovaikutussuhteista tulee muodostua turvallisia, välittömiä ja toista ihmistä arvostavia. Pyrimme omalla käyttäytymisellämme pitämään yllä kiireetöntä ja joustavaa ilmapiiriä ja toimintatapaa. Kasvattaja on turvallinen aikuinen, joka myös asettaa rajat lapsen persoonallisuutta kunnioittaen.

Kasvuympäristön keskeinen osa on lasten toimintaympäristö. Rakennamme ja muutamme ympäristöä yhdessä lasten kanssa. Lasten omat ideat, ajatukset ja tunteet ovat meille tärkeitä. Ajankäytön suunnittelussa otamme huomioon lasten fyysisistä ja psyykkisistä tarpeista lähtevä levon ja toiminnallisuuden vuorottelu. Päiväohjelman rakentumisessa, tilojen käytössä sekä välineiden

hankinnassa ja käytössä huomioimme lasten ikä- ja kehitystason. Pyrimme siihen, että välineet ja materiaalit ovat lasten saatavilla siten, että heillä on mahdollisuus valita itse leikkipaikkansa ja kaverinsa. Ulkoiluajana lapsilla on mahdollista luoda kaverisuhteista yli ryhmärajojen.

Alueen koulujen ja päiväkodin välinen yhteistyö elää ja kehittyy koko ajan. Esiopetusikäisille järjestetään alueella yhteisiä tapahtumia.

6. Kasvatuskumppanuus

Kanteleessa kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan yhteisen ymmärryksen rakentamista vanhempien ja henkilökunnan kesken. Hyvän kasvatuskumppanuuden edellytyksenä on molemminpuolinen kunnioitus, kuuntelu, luottamus ja vuoropuhelu: ”Kuinka puhua niin, että toisessa syntyy halu kuunnella ja kuinka kuunnella niin, että toisessa syntyy halu puhua”.

Toiminta-ajatuksemme on, että jokainen päiväkotiki Kanteleen vanhempi kokee olevansa arvostettu, meille tärkeä, oman lapsensa paras asiantuntija. Hyödynnämme vanhempien omasta lapsesta kertynyttä tietoa ja kokemusta yhdistämällä sen henkilökunnan ammatilliseen tietoon ja osaamiseen. Lapsen edun ja oikeuksien toteutuminen ohjaa päiväkodin toimintaa. Vastuu kasvatuskumppanuuden ja tasavertaisen yhteistyön edellytysten luomisesta kuuluu henkilökunnalle.

Hyvän päivähoiton aloitus on tärkeä. Järjestämme uusille perheille tutustumisillan keväällä, jolloin perheillä on mahdollisuus tutustua päiväkotimme ja toinen toisiinsa ja he voivat sopia päivähoiton aloitukseen liittyvistä käytännön seikoista sekä tutustumisjaksosta ennen päivähoiton aloitusta. Lasten vanhempien omasta lapsesta kertynyt tieto ja kokemus välittyvät henkilökunnalle aloituskeskustelujen kautta, jotka käydään lapsen aloittaessa päivähoitossa. Jokaiselle lapselle laaditaan yhteistyössä vanhempien kanssa lapsen varhaiskasvatussuunnitelma. Esiopetusikäiselle tehdään lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma, jonka toteutumista arvioidaan vanhempien kanssa säännöllisesti.

Päivittäinen vuorovaikutus vanhempien ja henkilökunnan välillä on tärkeä osa kasvatuskumppanuutta. Siten päiväkotiki saa tietoa lapsesta sekä kodin tapahtumista ja vanhemmat puolestaan saavat kuulla lapsensa päivän kulusta sekä päiväkodin tapahtumista.

Järjestämme vanhempainiltoja ja kevään lopulla jokaisen ryhmän vanhempien iltapäivän, jossa arvioidaan mennyttä kautta ja suunnitellaan seuraavan syksyn aloitusta lapsikohtaisesti.

Vanhemmilla on mahdollisuus osallistua joka toinen kuukausi kokoontuvaan Kanteleen vanhempainryhmään, missä voi tavata toisia vanhempia sekä osallistua päiväkotimme toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Yhdessä vanhempainryhmän kanssa järjestettävät juhlat kuten syksyinen sadonkorjuujuhla, isän- ja äitienpäivätapahtumat, isovanhempienpäivä ja

leikkipuisto Trumpetin kevätkarkelot ovat muodostuneet mukavaksi ja odotetuksi perinteeksi.

7. Monikulttuurinen varhaiskasvatus

Päiväkodissa monikulttuurisuus on osa jokaisen lapsen arkea. Pyrimme siihen, että otamme huomioon varhaiskasvatuksessamme kaikki päiväkodissa edustetut kulttuurit suomalaisuuden ohella. Kansainvälistyminen on ollut päiväkotikielen ominaisuus jo monien vuosien ajan. Vuonna 2010 noin 30 % päiväkotimme lapsista puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia. Eri kieli ja –kulttuuritaustaisten lasten ja heidän perheittensä kohtaaminen on tuonut henkilökunnallemme paljon uusia haasteita ja samalla rikastuttanut päiväkotimme omaa kulttuuria. Tavoitteenamme on luoda lapsille ympäristö, jossa he oppivat suomen kielen ja kulttuurin sekä vastaavasti ympäristön, jossa tuetaan hänen omaa äidinkieltään ja kulttuuriaan. Haluamme tukea lapsen kahden kulttuurin identiteettiä.

Eri kieli ja –kulttuuritaustaisten perheiden aloituskeskustelussa on erityisen tärkeää tutustua lapseen ja hänen perheeseensä huomioon ottaen erityisesti lapsen ja perheen aikaisemmat kokemukset ja elämäntilanteet. Keskusteluissa tulkin mukanaolo on ensiarvoisen tärkeää. Yhteistyössä perheiden kanssa haluamme perehtyä heidän tapoihinsa ja kulttuureihinsa sekä kertoa suomalaisen varhaiskasvatuksen tavoitteista ja perusteista. Keskusteluissa lasten vanhempien kanssa haluamme korostaa oman äidinkielen ja kulttuurin merkitystä lapsen kasvaessa kaksikielisyteen.

Toimiessamme lasten kanssa pyrimme hyödyntämään kaikki tilanteet tukeaksemme lasten kielellisiä ja vuorovaikutuksellisia taitoja. Kielen kehityksen tukeminen arjen tilanteissa on oleellista kaikkien lasten kohdalla. Mitä pienempi lapsi sitä tärkeämpää on hyödyntää kielen kehityksen tueksi perushoitotilanteet ja lapsen kasvaessa esim. esikouluryhmässä paneudumme lasten kanssa koulussa tarvittavaan sanastoon ja käsitteistön oppimiseen. Tavoitteenamme on aikuisten selkeä puhe sekä lämmin vuorovaikutus kaikissa arjen tilanteissa.

Suomenkielen kerhoissa kielitaitoa opetellaan pienryhmässä viikoittain. Osa Kanteleen henkilökunnasta toimii kerhon vetäjinä. He suunnittelevat ja arvioivat kerhotoimintaa ja kirjaavat havaintojaan lasten kielellisestä kehityksestä. Suomen kielen kerhoissa edetään pienin askelin, käytetään paljon toistoa joista syntyy oivaltamisen ja onnistumisen elämyksiä. Pienryhmätoimintaa toteutetaan monin toiminnallisilla menetelmin kuten liikunnan ja kuvataiteitten avulla. Lapsiryhmissä käytetään kuvia ymmärtämisen ja kielenoppimisen tukena esim. kuvitettu päiväohjelma auttaa sekä lasta että joskus myös lasten vanhempia päiväkotipäivän hahmottamisessa.

Tavoitteenamme on, että monikulttuurisuus näkyy osana päiväkotimme oppimisympäristössä. Pyrimme hankkimaan päiväkotimme välineistöä, kuvia

ym. eri kulttuureista. Samoin toimimme aktiivisesti saadaksemme työntekijöitä ja työharjoittelijoita eri kulttuureista. Päiväkodissa lapset tutustuvat suomalaiseen kulttuuriperintöömme arjessa, esimerkiksi suomalaisten leikkien ja ruokien kautta sekä kalenterivuoden aikana juhlaperinteen avulla.

Kaarelan alueen suomi toisena kielenä lastentarhanopettaja toimii päiväkotimme lasten ja työyhteisömme tukena. Henkilökuntamme osallistuu säännöllisesti päivähoitoalueemme monikulttuuriseen verkostoon (Moniku), jossa jaamme kokemuksia ja kehitämme toimintaamme.

8. Lapselle ominainen tapa oppia ja toimia

Lapset ovat yksilöitä, joiden persoonallisuus on jatkuvassa kehitystilassa. Lasten hoitaminen, kasvatusta ja opetus vaativat jokaisen lapsen persoonallisuuden ja kehitysvaiheen huomioonottamista. Kasvatustoiminnassa pyrimme löytämään jokaisen lapsen omat voimavarat ja kyvyt. Hänen omat kiinnostuksen kohteensa, kokemuksensa ja lähiympäristönsä muodostavat oppimisen perustan.

Lasten luontainen uteliaisuus, vireys ja leikkimielisyys edistävät oppimista oppimisympäristössä, jossa lapset saavat olla aktiivisia, sosiaalisia ja tutkivia osallistujia sekä ryhmän jäseniä. Aikuiset kannustavat ja ohjaavat lapsia ja toimivat yhdessä heidän kanssaan. Lasten kehityksen seuraaminen vaatii aikuisten jatkuvaa ja aktiivista havainnointia ja läsnäoloa. Leikkiminen, liikkuminen, tutkiminen, taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen ovat lapselle ominaisia tapoja toimia ja oppiminen tapahtuu niiden kautta.

Leikkiminen

Lasten mielestä leikkiminen kavereitten kanssa on päiväkodissa tärkeitä ja kivointa. Henkilökunta varmistaa, että leikille on tarpeeksi aikaa, mahdollisuuksia ja että leikkivälineistö on monipuolista, vaihtelevaa ja mielikuvitusta ja luovuutta ruokkivaa. Leikkiminen on lapsen ominainen tapa toimia ja oppia uutta. Kasvattajat näyttävät esimerkkiä ja sanoittavat pienten lasten leikeissä. Isompien lasten ryhmissä aikuiset ohjaavat, osallistuvat lasten leikkeihin ja havainnoivat, jolloin he pystyvät tarvittaessa rikastuttamaan leikkiä tarkoituksenmukaisella tavalla. Päiväkodissamme kotileikki on suosittu kaikkien lasten keskuudessa. Sisätiloissa oleva iso laiva inspiroi lapsia erilaisiin leikkeihin. Rakentelu- ja roolileikkeihin hankitaan yhdessä lasten kanssa uutta välineistöä, leikkipaikkoja laajennetaan käytäville ja uusiin tiloihin ympäri taloa. Päiväkotimme iso, luonnonmukaisen piha tarjoaa myös hyvät leikkimahdollisuudet hiekka-, liikunta- ja mielikuvitusleikkeihin.

Liikkuminen

Liikunta luo lapselle iloa, se edistää lapsen terveyttä, tukee itseilmaisua ja antaa elämyksiä. Lapselle ominainen tapa toimia on olla liikkeessä, puuhailla ja toimia. Päiväkodissamme järjestetään säännöllisesti ohjattuja liikuntatuokioita, mutta liikuntavälineet ovat lasten käytössä myös omaehtoisen

liikunnan ja leikin aikana. Pihalle on hankittu välineistöä (pyöriä, hyppynaruja, palloja, sähkömailoja). Isolla pihalla on lapsilla mahdollisuus monipuoliseen liikkumiseen kiipeilytelineissä, liukumäessä, tasapainolaudalla, keinuissa, pulkkamäessä, isoilla kivillä jne. Päiväkodin lähitöllä on metsäalue, jossa on hyvät mahdollisuudet liikkumiseen. Alueen leikkipuistoa on hyödynnetty talvisin luisteluun. Aikuisen kannustava, myönteinen asenne ja oma esimerkki liikuntaa kohtaan ovat tärkeitä.

Tutkiminen

Lapsi kokee maailman tässä ja nyt. Lapsi löytää arjesta hämmästyksen ja kummastuksen aiheita. Aikuisen ja kavereitten lähellä olo mahdollistaa yhteisen ihmettelyn. Lasten mielenkiintoon vastataan ja mahdollistetaan asioiden tutkiminen ja kokeilu kuten kasvien istuttaminen ja kasvun seuraaminen, ”ötököitten” elämän tutkiminen, lumen ja jään sulattaminen, värien sekoittaminen, eri tavaroiden kelluminen jne. Lähiympäristöä hyödynnetään esim. vuodenaikojen muutoksia luonnossa tutkittaessa. Aikuinen innostaa, mahdollistaa ja kannustaa lasta omaan ajatteluun ja ongelmanratkaisuun. Myös aikuinen oppii tässä prosessissa ja saa uusia oivalluksia ja tietoa.

Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen

Päiväkodissamme lapsilla on mahdollisuus laulaa, soittaa, maalata, piirtää, muovaila, rakennella, näytellä, tanssia, askarrella, ommella, kuunnella ja keksiä satuja ja tarinoita. Aikuisen tehtävänä on rohkaista lasta tekemään ja kokeilemaan uutta. Jotta lasten mielikuvitus ja luovuus voivat puhjeta kukkaan vaatii se myös kasvattajan ohjaamista ja eläytymistä tilanteeseen mukaan. Lasta rohkaistaan löytämään eri muotoja itsensä ilmaisemisessa, häntä kiitetään ja keuhataan. Välineet, joita tarvitaan, ovat helposti lasten saatavilla ja heidän käytössään. Lasten tekemät työt, maalaukset ja piirustukset ovat arvostettuja ja laitetaan kauniisti esille. Käytämme hyväksi lähellä sijaitsevan Kanneltalon tarjoamia lastenkulttuuripalveluja.

9. Sisällölliset orientaatiot

Sisällöllisen orientaation käsitteellä tarkoitetaan sitä perustaa, jolta käsin kasvattavat suunnittelevat sisältöä lasten toimintaan. Eri orientaatioiden aiheet, ilmiöt ja sisällöt liitetään lasten lähiympäristöön, arkeen ja konkreettisiin kokemuksiin. Ymmärtämisen ja perehtymisen valmiudet hankitaan leikkimisessä, liikkumisessa, tutkimisessa ja taiteellisessa kokemisessa ja taiteellisessa ilmaisemisessa. Lapselle avautuu *sydämen, mielen, hengen ja kehon* kautta häntä ympäröivä elämä.

Esiopetuksessa eri tiedonaloja lähestytään sisältöalueiden kautta. Sisältöalueet ja sisällöt täsmentyvät ja niitä toteutetaan eheytytyn opetuksen menetelmin.

9.1 Matemaattinen orientaatio

Lapsi kehittää matemaattista ajatteluaan ja ongelmanratkaisukykyään arjen toiminnan yhteydessä. Oppimisen tulee olla toiminnallista, se toteutuu lauluissa, loruissa, leikeissä, peleissä ja liikunnassa. Arkisissa, päivittäin toistuvissa tilanteissa huomioidaan ympäristön asioiden ja esineiden lukumäärää, järjestystä, kokoja ja muotoja. Loogista ajattelua ohjataan ja selkeytetään kuvien avulla esim. päivän tapahtumien kulkua kuvaamalla. Ajan kulumista seurataan kalenterista ja sen avulla hahmotetaan käsitteitä eilen, tänään ja huomenna sekä harjoitellaan viikonpäiviä ja vuodenaikoja. Esikoululaiset tutustuvat aikakäsitteeseen myös kellon avulla. Lasten käytössä on pelejä, erilaisia luokitteluun, vertailuun ja sarjoittamiseen soveltuvia välineitä. Esikoululaisten tiloissa on numeromallit seinällä.

9.2 Luonnontieteellinen orientaatio

Lapsi omaksuu asenteet ympäristöä ja luontoa kohtaan pääosin jo varhaislapsuudessa. Opetamme lasta kunnioittamaan ja suojelemaan luontoa sekä nauttimaan luonnossa liikkumisesta jo pienestä pitäen.

Ulkoilemme päivittäin ja seuraamme säätiloja sekä vuodenaikojen vaihtumiseen liittyviä merkkejä. Ulkoilun aikana lapsilla on mahdollisuus tutkia pihapiirin luontoa. Käymme myös luontoretkillä lähimaastossa eri vuodenaikoina ja järjestämme pihatalkoita. Olemme toteuttaneet Kanteleessa luontoaiheisia projekteja, joissa lapset saavat tutkimisen ja oman tekemisen kautta tutustua esimerkiksi ötököiden elämään.

Toteutamme ympäristökasvatusta kertomalla lapsille kierrätyksen ja luonnonsuojelun tärkeydestä. Roskat kuuluvat roskakoriin ja pihapiirin puita ja kasveja ei saa repiä. Hyödynnämme myös jättemateriaaleja esimerkiksi askartelussa.

9.3 Historiallis-yhteiskunnallinen orientaatio

Rakennamme lasten kanssa kuvaa menneisyydestä lähtemällä liikkeelle lapsen omasta kasvuympäristöstä. Ympäristöä ja kulttuuria tutkitaan erilaisten teemojen ja retkien yhteydessä. Kanteleen lapset tutustuvat ensin omaan kotiseutuunsa Kannelmäkeen ja iän kasvaessa pääkaupunkimme moninaiisiin kohteisiin.

Lasten aikakäsitys kytkeytyy usein hyvin konkreettisiin asioihin. Ryhmien kokoontumisissa, aamu- ja päiväpiireissä käydään läpi kuvien ja keskusteluin päivän ja viikon tapahtumia, muistellaan menneitä ja suunnitellaan tulevaa. Kanteleen perinteeksi on muodostunut keväisin järjestettävä isovanhempien päivä, jolloin isovanhemmat ovat tervetulleita tutustumaan lastenlastensa päiväkotipäivään aamupäivän ajan. Tällöin eri sukupolvet puuhailevat yhdessä tehden kädentöitä, leikkien ja laulaen. Toiveissamme on myös vierailut Pohjois-Haagan Maria kotiin. Koemme tärkeänä vaalia suomalaista juhlapyhä perinnettä.

9.4 Esteettinen orientaatio

Esteettinen orientaatio avautuu eri aisteja käyttämällä. Lapsi havainnoi, huomioi, tutkii, katselee, kuuntelee sekä tunnustelee ympäröivää maailmaa ja oppii siten näkemään ja kokemaan kauneutta. Pyrimme tekemään lasten varhaiskasvatusympäristöstä esteettisesti selkeän ja miellyttävän, jolloin leikkiminen sekä toimiminen on helppoa ja innostavaa. Päiväkodissamme pyrimme myös rikastuttamaan lasten leikkejä muovaamalla ympäristöä tunnelmalliseksi ja mielikuvitusta ruokkivaksi (esimerkiksi maja-, eläin- ja kotileikki). Leikki, mielikuvituksen käyttö ja riemun kokemukset toimivat pohjana esteettiselle orientaatiolle.

Esteettisessä orientaatioissa oleellista on kunnioittaa ympäristöä ja löytää kauneutta sekä rumuutta luonnosta ja toimintaympäristöstä. Kannustamme lapsia tutkimaan ympäristöä ja pysähtymään katsomaan ja pohtimaan erilaisia asioita ja ilmiöitä. Siten lapset kokevat kauneuden ja ilon tunteita ja heille syntyy rauhan, riemun ja jännityksen kautta omakohtaisia tuntemuksia ja kokemuksia esteettisestä orientaatiosta.

Pidämme tärkeänä myös lasten omaa taiteellista ilmaisua. Arvostamme lasten taitoa maalata, askarrella, soittaa, laulaa, liikkua ja näytellä. Kannustamme lapsia ilmaisemaan itseään taiteen keinoin ja kunnioitamme lasten töitä ja tuotoksia.

9.5 Eettinen orientaatio

Lapset harjoittelevat sosiaalisia ja eettisiä taitoja erilaisissa leikeissä ja tilanteissa. Satujen ja tarinoiden avulla käsitellään eettisiä kysymyksiä. Oman kehitysvaiheensa mukaan he opettelevat ymmärtämään mikä on oikein tai väärin, mikä hyvää tai pahaa, mikä totta tai valhetta. Samoin lapset oppivat kunnioittamaan, arvostamaan ja hyväksymään erilaisuutta. He harjoittelevat toisen huomioonottamista, anteeksipyyttämistä ja -antamista. Kanteleessa lapset harjoittelevat ryhmässä toimimista ja siihen kuulumista, ristiriitojen selvittelyä ja ratkaisemista aikuisen tukemana. Aikuisten tehtävänä on luoda lapsiryhmään turvallinen ilmapiiri, jossa ”kaikki leikkivät kaikkien kanssa”, ketään ei jätetä ryhmän ulkopuolelle ja kukaan ei kiusaa eikä tule kiusatuksi. Ryhmässä lapsella on mahdollisuus saada kavereita ja olla itse kaveri toisille. Yhdessä tekemällä ja onnistumalla lapsi oppii, että tarvitsee myös muita.

9.6 Uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio

Uskonnollis-katsomuksellisen kasvatuksen lähtökohtana on perheen vakaumuksen kunnioittaminen. Perheen oman uskonnon tai katsomuksen perinteisiin ja tapoihin ja käytäntöihin perehdytään lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa tehdessä. Kannelmäen seurakunta järjestää mahdollisuuksia osallistua erilaisiin omiin tapahtumiinsa ja seurakunnan lapsityöntekijä järjestää ajoittain tuokioita päiväkodissa. Niille lapsille, jotka eivät osallistu kirkon tapahtumiin, järjestetään elämäkatsomustiedollista toimintaa, jossa pohditaan mm. ystävyyttä, erilaisuutta, ihmisen suhdetta luontoon ja erilaisia kulttuureja. Eri uskontoihin voidaan tutustua monikulttuuristen lasten vanhempien johdattamina.

10. Varhainen tuki

Kaikki lapset tarvitsevat tukea joskus, jossain määrin ja jollain tavalla. Osaavan henkilökunnan toiminta, hyvä yhteistyö lapsen vanhempien kanssa, ryhmässä toimiminen ja toisten lasten vertaistuki auttavat lasta omassa kehityksessään. Mahdolliset tarvittavat tukitoimet ovat päiväkotimme arjen järjestämistä lapsen toimintaa tukevaksi. Kehitämme toimintaympäristöä, päivän rakennetta, käytämme kuvia kommunikaation tukena ja toimimme pienryhmissä. Tuen muoto ja määrä vaihtelevat. Tietyissä tilanteissa lapsen tukemiseen tarvitaan erityispedagogista osaamista ja päätöksiä rakenteellisista tukitoimista. Teemme yhteistyötä alueen erityislastentarhanopettajan, suomi toisena kielenä lastentarhanopettajan, neuvolan, perheneuvolan, lastensuojelun ja muiden asiantuntijatahojen kanssa. Kaikki lapsen tukemisen suunnitelmat kirjataan yhteistyössä vanhempien kanssa lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

11. Esiopetuksen oppilashuolto

Esiopetusryhmässä pyritään edistämään lasten tervettä ja tasapainoista kehitystä yhteistyössä lasten vanhempien kanssa. Oppilashuoltotyö on lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemista. Oppilashuolto päiväkodissamme tarkoittaa lapsen fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtimista. Esiopetusvuoden aikana kartoitetaan lasten oppilashuollolliset tarpeet yhdessä vanhempien ja tarvittaessa asiantuntijatahojen kanssa.

Alueellamme toimii moniammatillinen oppilashuoltotyöryhmä, jonka tehtävänä on koordinoida ja osaltaan edistää lasten sujuvaa siirtymistä esiopetuksesta kouluun. Päiväkodin omaan oppilashuollon ryhmään kuuluu päiväkodin johtaja, esiopetuksesta vastaava lastentarhanopettaja sekä alueen kiertävä erityislastentarhanopettaja.

12. Lapsen kasvun ja kehityksen seuranta sekä työn arviointi ja kehittäminen

Lapsen kasvun ja kehityksen arvioinnin pohjana käytetään yhdessä vanhempien kanssa laadittua lasten varhaiskasvatussuunnitelmaa (vasu). Esiopetuksessa tehdään Lapsen esiopetussuunnitelma (leops), joka siirtyy lapsen mukana kouluun. Esikoululaiset ovat itse mukana leops - keskusteluissa.

Seuraamme ja teemme havaintoja lasten toiminnan kehittymisestä, sosiaalisista taidoista, leikeistä, kielen ja liikkumisen kehittymisestä yhteistyössä lasten neuvolan kanssa. Arvioimme lasten suomenkielen kehitystä Kettu- ja Lumiukko –testeillä ja tarvittaessa Kieliharava-seurannan avulla.

Omaa työtämme arvioimme vuosittain yhdessä päiväkodin johtajan kanssa käytävässä henkilökohtaisessa keskustelussa ja ryhmäkehityskeskustelussa. Omasta työstä on mahdollisuus saada palautetta paitsi esimieheltä myös omalta tiimiltä sekä päiväkodin muulta henkilökunnalta. Osaamisen lisäämiseksi henkilökunnalla on mahdollisuus hakeutunut tarvittaessa täydennyskoulutukseen. Päiväkotimme pitää kerran vuodessa oman kehittämispäivän sekä yhteisen kehittämispäivän päivähoitoyksikkö Kannel-Timotein kanssa. Ryhmillä on kerran viikossa oma tiimipalaveri sekä mahdollisuus pitää kaksi kertaa vuodessa oma kehittämisiltapäivä.

Päivähoidon vastuualue mittaa asiakastyytyväisyyttä päivähoidon aloittamiseen liittyvistä asioista päivähoidossa aloittavilta perheiltä sekä joka toinen vuosi toteutettavilla asiakaskyselyllä kaikille perheille. Asiakaskyselyn tuloksien avulla päiväkotimme toimintaa arvioidaan ja suunnataan.

Työyhteisön toimivuutta, johtajuutta, ammatillista osaamista, työoloja ja työntekijöiden omia voimavaroja kartoitetaan vuosittain tehtävällä työhyvinvoinnin mittauksella.